

Денис МАЗУРЕНКО

здобувач ступеня магістра за ОПП «Політика врядування в місті»

Національний університет «Києво-Могилянська академія»

(м. Київ, Україна)

ПОЛІТИКО-УПРАВЛІНСЬКІ МЕХАНІЗМИ РОЗВИТКУ БІЗНЕС-ОРГАНІЗАЦІЙ В ЕКОСИСТЕМІ МІСТА

Ключові слова: екосистема міста, бізнес-організації, партисипація бізнесу, регуляторна політика, публічно-приватне партнерство, урбаністичне відновлення.

У сучасних умовах післявоєнного відновлення України ключовим викликом стає розбудова економічно спроможних, інституційно стійких та інноваційно активних міських спільнот. В умовах руйнування інфраструктури, міграції населення, трансформації соціальних зв'язків і фінансової нестабільності особливої ваги набуває питання розвитку бізнесу як джерела локального зростання, зайнятості та інвестицій. Водночас ефективність функціонування бізнес-організацій у міському середовищі безпосередньо залежить від політико-управлінських механізмів, які формуються на рівні місцевого самоврядування.

Міська бізнес-екосистема — це сукупність суб'єктів господарювання, інституцій підтримки підприємництва, інфраструктурних і соціальних акторів, які взаємодіють між собою в межах спільного середовища. У цій системі важливу роль відіграють місцева влада, муніципальні агенції розвитку, бізнес-асоціації, громадські організації, освітні заклади. Кожен із цих елементів формує середовище, яке або сприяє, або стримує підприємницьку активність.

Актуальність дослідження політико-управлінських механізмів розвитку бізнес-організацій зумовлена необхідністю переосмислення ролі місцевої влади у створенні умов для сталого розвитку економіки громад. Зокрема, важливими є такі аспекти:

- формування прозорої та стабільної регуляторної політики;
- впровадження ефективних моделей публічно-приватного партнерства;
- підтримка малого та середнього бізнесу в умовах невизначеності;
- залучення бізнесу до процесів стратегічного планування.

Теоретико-методологічною основою дослідження є міждисциплінарний підхід, що інтегрує концепти політології, менеджменту, публічного управління, урбаністики та економіки. Методологічно застосовано інструменти PEST-аналізу для виявлення політичних, управлінських, економічних, соціальних та технологічних чинників, що впливають на розвиток бізнесу в міському середовищі.

Під «екосистемою міста» розуміємо комплексну систему взаємодії органів влади, бізнесу, інституцій громадянського суспільства, освітніх і наукових структур у межах просторово-економічного середовища. Бізнес-екосистема, своєю чергою, є підсистемою міської екосистеми та охоплює всіх суб'єктів підприємницької діяльності, механізми ресурсної підтримки (фінансової, інфраструктурної, освітньої), цифрові сервіси, регуляторне середовище.

Політико-управлінські механізми — це адміністративні, фінансові, інституційні та комунікаційні інструменти, які використовуються для формування та реалізації місцевої політики у сфері економіки. Серед них виокремимо:

- регуляторну політику (спрощення процедур, дозвільна система, податкові стимули);
- інституційну підтримку (муніципальні бізнес-офіси, агенції розвитку, кластери);
- публічно-приватне партнерство (ППП) (спільні проекти у сфері інфраструктури, транспорту, освіти);
- партисипацію бізнесу (участь у формуванні політик, дорадчі ради, публічні консультації, цифрові платформи участі).

Вивчення досвіду українських міст дає змогу виділити успішні приклади реалізації таких механізмів:

- Вінниця: участь бізнесу у формуванні стратегії «Вінниця 3.0», розвиток Агенції просторового розвитку, запуск індустріального парку;

- Львів: створення Центру підтримки підприємництва, розроблення інноваційної інфраструктури (Tech.City), хаби креативних індустрій, співпраця з університетами;
- Київ: створення цифрових кластерів, реалізація проєктів Smart City, відкриті муніципальні реєстри, публічні консультації;
- Дніпро: співпраця з великим бізнесом у сфері інженерної освіти, підтримка стартапів у виробничій сфері.

Ці приклади свідчать про зростаючу роль муніципалітетів у формуванні партнерств із бізнесом та про потенціал для масштабування успішних практик в інші громади.

Ураховуючи зазначене, можна сформулювати низку рекомендацій:

- 1) розбудова інституційної інфраструктури підтримки бізнесу (бізнес-офіси, консультативні центри, акселератори);
- 2) розширення цифрових сервісів для підприємців (е-платформи, доступ до відкритих даних, реєстри підтримки);
- 3) інституціоналізація партисипативного управління (ради підприємців, бюджети участі, відкриті консультації);
- 4) розвиток практик публічно-приватного партнерства у сферах критичної інфраструктури, освіти, цифровізації;
- 5) формування локальних стратегій розвитку бізнес-екосистем із врахуванням галузевої спеціалізації громади.

Отже, політико-управлінські механізми, орієнтовані на розвиток бізнесу, повинні бути частиною цілісної стратегії урбаністичного відновлення. Вони мають враховувати як соціально-економічні виклики, так і перспективи інтеграції громад у глобальні ланцюги вартості. Гнучкість, інноваційність і відкритість до партнерства мають стати новими принципами міської економічної політики в умовах післявоєнної трансформації України.

Список використаних джерел

1. Гринь С. О., Тимошенко Л. В. Публічно-приватне партнерство на місцевому рівні. *НТУ «Дніпровська політехніка»*. 2022. URL: <https://ir.nmu.org.ua/entities/publication/2977bbaf-8946-459e-bbd2-51fae0a91f6b> (дата звернення: 05.05.2025).
2. Державна стратегія регіонального розвитку на 2021–2027 роки та план заходів з її реалізації. Затверджено постановою КМУ № 695 від 05.08.2020. *Урядовий портал*. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/695-2020-%D0%BF#Text> (дата звернення: 05.05.2025).
3. Марчук І. Закон про публічно-приватне партнерство — дієвий інструмент залучення приватних інвестицій. *Пресслужба Апарату Верховної Ради України*. 06.05.2025. URL: https://www.rada.gov.ua/news/news_kom/261799.html (дата звернення: 05.05.2025).
4. Партнерство влади та бізнесу: фундамент сталого розвитку бізнес-екосистем у громадах. *Децентралізація*. 29.11.2024. URL: <https://decentralization.ua/news/18964> (дата звернення: 05.05.2025).
5. Слуха І. В. Партисипація як чинник ефективного муніципального врядування в Україні. *Вісник НАДУ*. 2022. № 2. С. 22–30.
6. Ткачук А. Що таке місцева політика і як вона розробляється. *Децентралізація*. 24.01.2025. URL: <https://decentralization.ua/news/19178> (дата звернення: 05.05.2025).
7. Шестопалов Б. Побудова екосистеми в бізнесі: навіщо це потрібно і що слід врахувати (реальні приклади з різних галузей). *Mind*. 16.11.2023. URL: <https://mind.ua/openmind/20265463-pobudova-ekosistemi-v-biznesi-navishcho-ce-potribno-i-shcho-slid-vrahuvati> (дата звернення: 05.05.2025).
8. Dubey R., Bryde D. J., Gunasekaran A. Sustainable urban ecosystems and smart governance: A systematic literature review. *Cities*. 2021. Vol. 109. Article 103029. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.cities.2020.103029>.
9. UNDP Ukraine. Local Economic Recovery in Ukraine: Policy Brief. Київ : ПРООН, 2023. URL: <https://www.undp.org/ukraine> (дата звернення: 05.05.2025).